

JESEŇ

K-MAGAZÍN

MAGAZÍN
KINEKUS

PRE VAŠE
POHODOVÉ
ČÍTANIE

AKÝ KOMÍN JE DOBRÝ?

4

6 Zaujímavé plemená hydiny

8 Jesenné práce v záhrade

18 Dajú sa vykurovacie telesá vylepšiť?

Vytvorte si s nami teplo domova. Výhodne a štýlovo.

Krbové kachle **FILEX Hb**

Klasika s liatinovými presklenými dverkami vám dopraje upokojujúci pohľad na oheň.

kW	5 kW
↑	68x44x35 cm
∅	120 mm
🔧	zadný
📦	75 kg
%	79 %

čierna
2000200

Sporák **TREND**

Na platni uvarí, na plechu upečie, aj výhľad na ohnisko poskytnete. Šikový sporák je navyše vybavený aj praktickým poklopom a liatinovými dverkami. Určite sa Vám zide aj plech na pečenie.

kW	7,5 kW
↑	86x89x57 cm
∅	120 mm
🔧	bočný
📦	96 kg
%	77%

krémový

ľavý - 203473
pravý - 203472

biely

ľavý - 203486
pravý - 203485

Krbové kachle **BOZEN**

Smaltovaná klasika s priezorom, ktorú využijete na vykúrenie jednej miestnosti, prípadne aj príľahých.

kW	7,5 kW
↑	90x33x35 cm
∅	120 mm
🔧	zadný
📦	69 kg
%	78 %

béžové
2000182

Krbové kachle **EKONOMIK LUX**

Super pomer ceny a výkonu.

čierna 203888	
kW	6,5 kW
↑	93x36x33 cm
∅	120 mm
🔧	vrchný
📦	37 kg
%	76%

139 €

Krbové kachle **ALVESTA**

Moderné kachle s obkladom z pieskovca.

hnedý pieskovec 2000166	
kW	8 kW
↑	112x57x39 cm
∅	150 mm
🔧	vrchný
📦	137 kg
%	82 %

849 €

BRATISLAVA - VAJNORY
NC Vajnoria, Pri starom letisku 3, 0945 800 322

BRATISLAVA - PETRŽALKA
Fedinova 14, 02/638 11 447, 0918 378 463

NITRA

HomeBox oproti MÖBELIXU, Bratislavská 35, 0902 900 596

TREŇČÍN

Belá 7575 (oproti OC Laugaricio), 032/640 12 95 - 96

PÚCHOV

Okružná 1746/74 (pri ČS Slovnaft) 042/471 03 03 - 5

PRIEVIDZA

Nábřežná 11, 0907 999 225

ŽILINA

Kamenná 4, 041/777 77 77

MARTIN

Pri TESCU, OC TURIEC, 0907 999 223

RUŽOMBEROK

Bystrická cesta 2159, 044/435 39 10 - 12

POPRAV

Dlhé Hony 5268/9 (OC Kriváň oproti OC MAX), 052/202 22 02

PREŠOV

nová a krajšia predajňa
Vihorlatská 1/A (budova Hypervony), 051/242 00 20

KOŠICE

nová adresa
OC Cassovia, Pri Prachárni 4, 055/789 84 62

a v ďalších 150 partnerských obchodoch... www.kinekus.sk/partnerskeobchody

UPOZORNENIE: Dostupnosť niektorých tovarov u jednotlivých predajcov môže byť na objednávku. Prosím, informujte sa v predajni.

Uvedené ceny sú koncové vrátane 20 % DPH a sú garantované počas akcie v trvaní **od 13. 9. do 9. 10. 2021** alebo do vypredania skladových zásob. Použité obrázky môžu mať ilustračný charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobku.

Prečiarknuté ceny sú bežné ceny u iných predajcov. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá. Tovar do tejto akcie zabezpečuje KINEKUS Veľkoobchod. Ak ste nedostali niektorý z akciových tovarov u predajcov, dajte nám to, prosím, vedieť – vo@kinekus.sk alebo 041/555 55 09.

e-shop www.kinekus.sk

OBSAH

- 4 **TÉMA**
Aký komín je dobrý?
- 6 **CHOVATELSTVO**
Zaujímavé plemená hydiny
- 8 **ZÁHRADA**
Jesenné práce v záhrade
- 10 **PODNIKANIE**
Je škoda zastaviť rozbehnutý vlak
- 12 **SORTIMENT**
Novinky v sortimente
- 14 **KÚRENIE**
Dajú sa vykurovacie telesá vylepšiť?
- 16 **ŽIVOT PO PRÁCI**
Rybolov – spojenie prírody, relaxu a vášne
- 17 **DIELŇA**
Píly systému Prokin
- 18 **ZAČÍNAME**
Ako začať hospodáriť
- 20 **OKIENKO DO DUŠE**
Chcel by som byť ako ty
- 22 **DETSKÁ STRANA**
- 23 **TIP NA VÝLET**
Skanzen Zuberec
- 24 **RECEPTY**
Kačacie prsia s ryžou a hruškové palacinky
- 26 **KRÍŽOVKA**

K MAGAZÍN ČÍSLO 29 – JESEŇ

VYDAVATEL A REDAKCIA: KINEKUS, s. r. o., Rosinská cesta 13, 010 08 Žilina

LAYOUT: studio JAM Praha, PART agency, a. s.

GRAFICKÉ SPRACOVANIE: Jana Miňovská

VYCHÁDZA: september 2021, MIESTO VYDANIA: Žilina

EVIDENCIA: MK ČR E18345. Prípadné zmeny cien a tlačové chyby vyhradené.

NEPRIDÁTE NIČ K SLOVU, KTORÉ VÁM HOVORÍM (DT 4,1-2)

Týmto slovami prorok a vodca izraelského národa Mojžiš zdôraznil, že nie je dovolené nič meniť, ani pridávať, ani uberať z prikázaní, ktoré nám dal Pán, Boh našich otcov. A tie prikázania platia bez zmeny dodnes.

V súčasnosti sme svedkami ako ľudia veľmi a intenzívne menia všetko, čo bolo raz napísané alebo dané. Stačí sa pozrieť na zložitú legislatívu, kde sa prijímajú zákony, ktoré sa už v deň prijatia musia novelizovať. Jedno nariadenie odporuje druhému a človek ani pri najlepšej vôli nie je schopný všetky dodržať.

S príchodom internetu a sociálnych sietí tento fenomén narástol do obrovských rozmerov na celom svete. Bežný človek sa veľmi ťažko orientuje v tomto chaose správ, tvrdení, polopráv a často úplnej, ale dobre podanej lži.

Preto je nevyhnutné, aby sme sa naučili rozlišovať pravdu od klamstva a nepodľahli omylom vlastnej mysle. Kritické myslenie nie je o kritike niekoho iného, ale o postupe ako si veci overiť a neveriť nezmyslom.

Skúsení psychológovia odporúčajú dôsledne si overiť fakty a tvrdenia, preverovať si dôkazy z viacerých hodnoverných zdrojov a neuspokojiť sa s jedným článkom alebo falošným videom z YouTube.

Šírenie hoaxov a rôznych „zaručených“ správ sa stáva veľmi výnosným biznisom, ktorý používa umelú inteligenciu na vytváranie a psychologické testovanie rozličných variantov príbehov, ktoré sú často veľmi emotívne prepracované a ľahko uveriteľné.

OLD RICH v knihe „Architektúra života“ múdrosť definuje ako súčet troch premenných: **MÚDROSŤ = 2D + 5D + PRÍSTUP** kde: 2D - sú informácie, ktoré sme čítali alebo počuli. 5D - sú skúsenosti, ktoré sme sami zažili a PRÍSTUP - je postoj, či chceme tieto poznatky využiť len pre svoj krátkodobý zážitok, alebo pre dlhodobý úžitok všetkých (systémový prístup).

HLÚPOST' zažijeme vtedy, ak nám chýbajú 2D informácie alebo chýbajú 5D - vlastné skúsenosti, prípadne si zvolíme nemorálny cieľ, resp. chaotický prístup.

V živote by sme mali používať zdravý rozum, múdrosť a rozvážnosť pri rozhodovaní.

Štúdia amerických psychológov na Floride skúmala 2 veľké skupiny osôb. Jedna skupina ľudí sa ráno ponáhľala do práce a druhá skupina ľudí si každé ráno dopriala čas tak aby si pri rannej káve vychutnali chvíľku sami pre seba. Štúdia bola zameraná na správnosť rozhodovania sa počas dňa. Po spracovaní získaných údajov bolo vyhodnotených, že skupiny, ktorá si každé ráno dopriala čas pre seba bola omnoho úspešnejšia v rozhodovaní, ako osoby, ktoré sa do práce veľmi ponáhľali.

Vždy máme možnosť voľby, ako začať a prežiť každý deň, ktorý nám bol dopriaty. Poďakovaním sa, že sme sa zobudili, možno zamyslením, alebo ako moderne hovoríme meditáciou a možno aj krátkou modlitbou, ktorá upokojí myseľ a nastaví naše srdce na prijatie všetkých situácií, ľudí a okolností, ktoré sú pre nás dnes pripravené. Toto ranné stíšenie je pre nás kresťanov aj jedinečnou príležitosťou priblížiť sa k Bohu a poznať jeho zámer s nami na dnešný deň. Nech nás neodradí ani to, že ho často nepočujeme, lebo ak sa v pokoji naladíme, dá sa nám spoznať jeho plán v ľudoch a situáciách dnešného dňa.

Každý z nás má len jednu jedinou šancu prežiť svoj život, žiadne opravné termíny ani opakovania neexistujú. Knihu života môžeme čítať len raz, preto by sme sa pri jej čítaní mali skúmať a meniť. Meniť k lepšiemu a múdrieť učením sa a vlastnými skúsenosťami.

Verím, že aj pri čítaní tohto magazínu nájdete poznatky, ktoré múdro využijete vo svojom živote.

Štefan Súkeník

Ktorkoľvek doterajšie číslo K-MAGAZÍNU
nájdete aj online na www.kinekus.sk

Aký KOMÍN je dobrý?

Vykurovacie teleso (či už krbové kachle, sporák, plynový kotol, alebo akékoľvek iné zariadenie) a komín sú síce oddelené a oddeliteľné, dokonca sa kupujú v iných obchodoch, vždy však tvoria jeden celok a pre správne fungovanie by mali byť vyvážené. Často takými sú, niekedy im však treba pomôcť.

Komín je jednoduché zariadenie, ktoré funguje na princípe tlaku. Ak si predstavíme vzduch ako kvapalinu, bude studený vzduch vodou a teplý olejom. Teplý vzduch sa snaží dostať nad studený a zvyčajne sa mu darí. Tlak a teplota sú v tomto prípade veľmi blízko prepojené a to je v prípade komínov dôležité mať na pamäti. Môžu však nastať situácie, keď sa teplý vzduch z kachlí nedokáže dostať hore komínom. Jednoduché zariadenia na pevné palivo, napríklad krbové kachle, zvyčajne nemávajú dlhé ťahy, v ktorých by spaliny odovzdávali svoje teplo do miestnosti. Sú jednoduché, ale ich účinnosť dosahuje len 75 percent. Zvyšné teplo sa „stratí“ v komíne. Slovo stratí sme do úvodzoviek umiestnili náročky. Teplo sa totiž nestratí, ale je odovzdané komínu. Tieto jednoduché vykurovacie telesá majú aj preto menší problém s dobrým ťahom.

Horšie sú na tom zariadenia, ktoré majú zabudované rôzne ťahy, ktorých úlohou je zachytiť čo najviac tepla a odovzdať ho do miestnosti. Typicky sa jedná o kachľové pece, ale aj tradičné kuchynské sporáky. U nich sa problémy s dobrým komínom prejavia rýchlejšie.

Komín na svoje fungovanie odoberie približne osem percent celkového výkonu vykurovacieho zariadenia. Takže ak niekto tvrdí, že dodáva sporák s účinnosťou 99 percent, buď mu čoskoro narastie dlhý nos alebo ten sporák nebude po pripojení ku komínu fungovať. Aspoň nie bez ventilátora, namontovaného kdesi na komíne.

MALÁ SVETLOŠŤ JE PROBLÉM

Tento problém sa týka hlavne starších stavieb. Najmä rodinné domy stavané z plných tehál majú často vybudované staré komíny „na pol tehly“. Jedná sa o komíny štvorcového prierezu s dĺžkou strany štvorca 15 centimetrov vymurované len z tehál bez akejkoľvek vnútornej vložky či rúry. Kedysi bolo zvykom zapájať do nich viaceré spotrebiče naraz – napríklad kachle z izby a sporák z kuchyne boli zapojené do jedného komína. Takáto realizácia dnes už nie je povolená. Nie je to však žiadny „diktát Bruselu“.

Už vyššie sme spomenuli, že moderné vykurovacie telesá majú vysokú účinnosť – veľa tepla odovzdávajú tam, kde ho chceme mať odovzdané – v miestnosti. Preto zo-

stáva veľmi malý objem tepla, ktoré účinné teleso dokáže odovzdať komínu. V prípade narušenia tejto krehkej teplotnej rovnováhy, čo i len nízkym tlakom vzduchu, nemusí teleso vôbec dobre fungovať. Nehovoriac o tom, že pre moderné krbové kachle alebo sporák nemusí takýto prierez komína stačiť. Moderné vykurovacie telesá sú výkonnejšie ako tie päťdesiat rokov staré a ak ich výrobca požaduje napríklad minimálny priemer komína 20 centimetrov, je to opodstatnené. Veľký výkon znamená veľa spáleného paliva a to zasa znamená veľa dymu, ktorý treba okamžite odvieť. Úzky komín je síce možné nastaviť a zvýšiť tým ťah, ale pri každom otvorení dvierok sa dym namiesto do komína bude valiť do miestnosti. To je zážitok, ktorý nikto nechce zažiť, aj keď maliari interiérov ho majú pomerne v oblúbe.

ČISTOTA – CELÝ ŽIVOT KOMÍNA

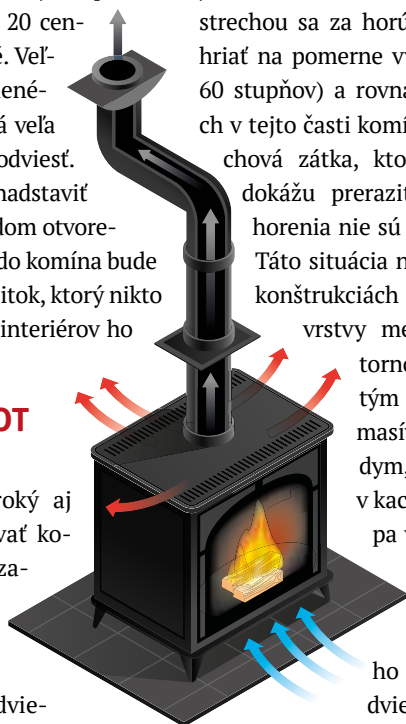
Starý či nový, vysoký, široký aj úzky. Základom je udržiavať komín čistý. Ak sa postupne začínajú objavovať pri prevádzke vykurovacieho zariadenia nežiadúce javy (napríklad sa po otvorení dvierok začne valiť dym do miestnosti), je potrebné skontrolovať, či sú steny komína čisté. Zvyčajne na to stačí vizuálna kontrola zrkadielkom cez komínové dvierka – samozrejme vtedy, keď sa v sporáku či kachliach nekúri.

Ak objavíme na stenách usadenú vrstvu sadzí, mali by sme ju okamžite odstrániť a nečakať na pravidelnú kontrolu či tradičné čistenie komína pred vykurovacou sezónou.

Nie všetky problémy komínov sú však spôsobené ich zanesením či nesprávnou konštrukciou. Niektoré sú spôsobené skôr počasím. Typické sú tieto dva.

ZÁTKA V KOMÍNE

Nejedná sa o veľký korkový ani iný štupeľ z pevného materiálu. Ide o zátku z rozohriateho vzduchu – čiže vzduchu, ktorý je ešte redší ako okolitý. Časť komína nad strechou sa za horúceho počasia môže zahriať na pomerne vysokú teplotu (až okolo 60 stupňov) a rovnako sa zohreje aj vzduch v tejto časti komína. Vytvorí sa tak vzduchová zátku, ktorú horúce spaliny nedokážu preraziť, pretože na začiatku horenia nie sú ešte dostatočne horúce. Táto situácia nastáva najmä v starších konštrukciách komínov bez izolačnej vrstvy medzi vonkajšou a vnútornou vrstvou komína. Je tým horšia, čím je komín masívnejší. Výsledkom je dym, ktorý po zapálení ohňa v kachliach či sporáku nestúpa v komíne nahor, ale pomaly vyteká naspäť do miestnosti. Napríklad cez otvor sekundárneho vzduchu, alebo netesné dvierka. Vytváranie takejto zátky neznamena, že komín je zlý. Jednoducho zapracovala fyzika spôsobom, aký nechceme. Pomôckou v situácii, keď nám už dym vniká do miestnosti, je zapálenie papierového podpalku v komíne cez komínové dvierka. Aby sme takému stavu predišli, môžeme zakúriť v kachliach skôr, ako sa komín zohreje v hornej časti. Ak zakurujeme typicky večer, môžeme zakúriť aspoň menší ohník (len na prehriatie komína a vytvorenie ťahu) tesne popoludní.

TIP

Podľa zákona o ochrane pred požiarmi je potrebné komín s pripojenými vykurovacími telesami čistiť a kontrolovať každé štyri mesiace.

Pokiaľ si chcete byť istý, že všetko ohľadom komína máte v poriadku, môžete si kominára či revízneho technika komínov, ktorý sa nachádza blízko vášho bydliska vyhľadať prostredníctvom stránky Komory kominárov Slovenska

www.kks-sr.sk

SPÄTNÝ ŤAH

Kombinácia starých a nových technológií vie niekedy spôsobiť hlavýbôľ a stavebníka, no hlavne užívateľa riadne potrápiť. Najmä ak sa opäť pridá aj pôsobenie počasia. Pri poklese tlaku môže nastať v komíne opačný ťah. Typicky ho vnímame čuchom – cítime v miestnosti jemný zápach sadzí či dechtu z komína. Stáva sa to predovšetkým v stavbách, ktoré sú dobre zaizolované a majú aj dobre tesniace okná.

Riešenie je pomerne jednoduché – stačí vyvetrať, aby sa teplota a tlak vzduchu vo vnútri a vonku priblížili. Nezabudnime v takomto prípade otvoriť aj dvierka na výhrevnom telese. Po vyvetraní by sa mal ťah komína obrátiť. Na tento problém sú menej náchylné krbové vložky, pretože majú často dovedený vlastný prívod vzduchu, takže prívod a komín tvoria neustále prepojenú sústavu.

..... Zíde sa vám

Nerezové komínové dvierka

Nadstavec na komínový kartáč

Komínový kartáč

Komínová ružica

Jeseň je obdobím keď dorastá hydina. Pre bežného „mešťana“ to znamená, že sa blížia husacie a kačacie hody. Nádejný chovateľ však zbystří pozornosť z iného dôvodu – je to totiž vhodná príležitosť, vybrať si chovné zvieratá za najlepšie možné ceny. Bolo by ju škoda nevyužiť.

VYBERTE SI HYDINU podľa vlastného vkusu

V jeseň chovatelia ponúkajú na predaj všetku hydinu, ktorú nemienia spotrebovať vo vlastnej réžii, prípadne ju neplánujú ponechať na ďalší chov. Na výber je preto množstvo jedincov rôznych druhov. A navyše za najpriaznivejšie ceny, pretože ponuka prevyšuje dopyt. O pol roka neskôr to už bude naopak.

Pri nákupe odporúčame vyhnúť sa nákupom na burzách, ktoré sú súčasťou výstav hydiny. Zvieratá sú zvyčajne predražené a často práve preto stoja v klietkach aj dva-tri dni, čo nepridáva ich kondícii.

Lepším riešením sú špecializované burzy hydiny, ktoré sa konajú v niektorých mestách. Treba počítať s tým, že si treba privstať a na burze byť hneď po otvorení (čo býva často veľmi zavčasu), aby ste mali z čoho vyberať. Aj tak sa môže stať, že pocestujete nadarmo.

Určite skôr odporúčame inzertné servery (napríklad jeden, ktorého názov začína na „ba“ a končí na „zoš“). Môžete tam v pohodlí domova vyberať a porovnávať ceny, pričom nie ste vedení k impulzívnemu nakupovaniu, ktoré hrozí v prípade búrz.

A čo si teda kúpiť? Samozrejme, na začiatok treba mať pripravené chovné zariadenie, ale o tom inokedy. Dnes sa skúsme skôr inšpirovať zaujímavými druhmi hydiny.

KINEKUS / JESEŇ

HUSI

Začneme kráľovským druhom hydiny, ktorý kedysi zachránil Rím pred úplným dobytím Galmi. Husi sú naozaj citlivé (nechceli sme povedať bojzlivé), takže pri vyrušení dokážu narobiť krik rovnako dnes, ako to podľa povesti urobili za čias Ríma. Dokážu aj brániť svoje teritórium. **Tulúzska hus** patrí medzi najväčšie plemená husí a hydiny (ak nie je vôbec najväčšia). Celé telo je mohutné s hrubým krkom a masívnou hlavou. Hmotnosť gunára môže dosiahnuť až 12 kilogramov, hmotnosť husi až 10 kilogramov. Sú to skutočne veľké zdroje mäsa, tuku a peria. Napriek tomu, že husi sú otužilé zvieratá, v zlom a daždivom počasí budú potrebovať prístrešok. Samozrejmosťou je veľký výbeh s pastvou a prístup k vode, aby si mohli udržiavať perie v dobrej kondícii.

KAČKY

Každý už videl reklamu na „husokačky“. Ale čo to je? Kríženec husi a kačice? Ale kdeže. Je to len kríženec pekingskej a pižmovej kačice. Jeho originálny názov je Mulard.

Dnes si ale povieme o inej kačici. Hoci by sme radi spomenuli indického bežca, ktorý u nás získava veľkú popularitu ako lovec sližovcov iberských – nepopulárneho invázneho druhu slimákov „bezdomovcov“, pozrieme sa kdesi inam.

Zdrobnené kačičky rôznych farebných rázov sa hodia pre každého začínajúceho chovateľa. Sú nádherne guľaté – až gýčovitú. A pripomínajú skôr záhradné dekorácie. Ak sedia, skutočne je ich ťažko rozoznať od keramickej ozdoby. Kačky sa však dokážu prejavovať dosť hlasno (preto ich dodnes používajú na vábenie divých kačíc), zatiaľ čo káčery si kvákajú len tak „popod zobák“. Majú zachovateľný pud sedenia na vajčkách, takže čo si znesú, sú schopné aj vysediť.

PERLIČKY

Ak chcete predsa len viac úžitku, ako len ozdobný efekt asi 800 gramov vážiacej kačičky, môžete vyskúšať perličky. Najbežnejšie sa u nás chová **perlička bodkovaná**.

Asi každý pozná poveru, podľa ktorej dokáže odplašiť svojim krikom potkany.

Túto ich schopnosť ešte nikto skutočne nepotvrdil. Je však potvrdené, že silný krik perličiek spoľahlivo odoženie sladké sny komukoľvek. Preto nie je vhodné chovať ich v hustej zástavbe. Sú to

síce ľakavé, ale cholericke tvory, ktoré milujú pastvu. Vyčistia

záhradu od akéhokoľvek hmyzu (len treba dať pozor na sadenice či mladú cibuľku). V čase párenia sú perličiaci veľmi žiarliví a útočia na všetky samce v okolí a vôbec neriešia, že moriak či káčer o perličky záujem naozaj nemá. Preto treba v tomto období perličky chovať oddelene. Znášajú síce do 150 vajčiek za rok, skutočnou odmenou pre chovateľa je ich mäso, ktoré je rovnako vynikajúce ako bažantie.

MORKY

Keď sme pri mäse, nesmieme zabudnúť na hydinu, ktorá má vraj sedem druhov mäsa. Plemien moriek je azda rovnako veľa ako plemien husí. Sú to práve morky, ktoré zbavili husi ich privilégia byť ozdobou vianočného stola v západnej Európe. Morka je totiž nielen diétnejšia, ale aj rýchlejšie rastie a je vhodnejšia do veľkochovu. Veľkochov nechajme hybridom.

V domácich podmienkach sa u nás vraciame ku chovu menej náročných bronzových moriek a rôznych farebných rázov tejto pôvodnej morky.

Azda najkrajšou je **grolwická (kröllwitzská) morka**. Základom jej sfarbenia je biela farba, ktorá je doplnená čiernymi pásikmi. Skutočne, vidieť húf týchto moriek na pastve je zážitok.

Morky sú pastvová hydina, ktorá sa na lúke či v sade dokáže pohybovať celý deň. Treba preto dávať pozor na to, aby sa „neodpásli“ príliš ďaleko.

SLIEPKY

Sliepka nezaprie, že je zdomácnená už tisícročia. Napriek svojej povesti je veľmi inteligentná a na rozdiel od inej hydiny si napríklad bez problémov sama nájde už v prvý večer v novom domove nocľah. Sliepky zároveň odpustia veľa začiatočníckych chýb. Preto ak uvažujete o chove hydiny, odporúčame začať práve nimi. Ak neviete, ktorú konkrétnu si vybrať, otvorte online katalógy a hľadajte.

V plemenách a farebných rázoch žiadna hydina neprekoná sliepky. Existujú všetky možné tvarové a farebné varianty od roztomilých **hodvábníčiek** po bojovné **malajky**. Rovnako vo veľkosti si je čo vybrať od **sebritiek**, ktoré nie sú o moc väčšie ako drozd po **jerseyské obry**, ktoré zasa nie sú oveľa

menšie ako morky. Ak však nemáte extra malú záhradu, odporúčame začať osvedčeným pokojným plemenom, napríklad **maranskami**.

TIPY

Kupujte zvieratá od overených chovateľov. Ak takého nepoznáte a idete nakupovať na inzerát, skontrolujte si referencie (to napríklad bazoš umožňuje).

•
Ak chovateľ nemá referencie, sledujte, ako vyzerajú chovné zariadenia. Samozrejme, neporiadok na dvore patrí k chovu, ale zvieratá by mali mať čisté nádoby na vodu a krmivo a v kurínoch by mala byť čerstvá podstielka, nie 20 centimetrová vrstva hnoja.

•
Kupované zvieratá si najskôr prezrite. Zdravé perie, oči, zobák a beháky sú samozrejmosťou.

•
Každé zdravé zviera je čiperné, pozoruje svoje okolie, behá, kŕmi sa, pije, čistí si perie – skrátka je aktívne.

Môže na chvíľu zdiemnuť, ale určite sa preberie a snaží sa ujsť, keď ho ideme chytiť.

KLOTILDA

Je náš firemný maskot a tým je pre nás výnimočná. Je to nosivý hybrid (aby bol nosivý, žiadali najmä zamestnanci skladu, aby to bol hybrid zasa zamestnanci marketingu). Síce sa po jej vypustení na firemné chodby zvýšila spotreba čistiacich prostriedkov, ale čo by človek neurobil pre milované zviera!

JESENNÉ PRÁČE V ZÁHRADE

NA ČO NEZABUDNÚŤ PRED PRVÝMI MRAZMI

Jeseň charakterizujú v záhrade dve dôležité povinnosti. Tou radostnejšou je zber úrody. Druhou je príprava – a to nielen na zimu, ale aj na budúcu sezónu. Pri niektorých prácach ide o prípravu na celé desiatky ďalších sezón. Radosť pri týchto prácach nemusí byť taká veľká ako pri zbere úrody. Je však obohatená nádejou na úrody v budúcnosti.

OVOCIE

Prípravou na zber úrody nie je len kontrola rebríka a nahryznutie jablka, aby sme zistili, či je už zrelé. Ešte pred tým, než sa pustíme do zberu akejkoľvek úrody, skontrolujeme, či máme pripravený dostatočný priestor a primerané množstvo prepraviek na uskladnenie úrody ovocia a zeleniny. V prípade, že nás aj napriek príprave úroda prekvapí, vždy je možné nadbytočné množstvo ovocia spracovať na mušt či kvas a ďalšie produkty, ktoré sa z týchto polotovarov dajú vyrobiť. Ovocie, ktoré chceme dlhodobo skladovať, zbierame niekoľko dní pred jeho úplným dozretím. To, ktoré chceme použiť na okamžitý konzum, zbierame v plnej zrelosti. Nie vždy sa dá určiť, kedy táto situácia nastane. Preto toto odporúčanie berme – ako odporúčanie, nie ako železnú zásadu.

Železnú zásadu je pravidlo, že popadané plody neodkladáme na dlhodobé skladovanie. Čo najskôr ich skonzumujeme alebo spracujeme na ďalšie produkty. Na to sú

tieto plody vďaka vysokej zrelosti a obsahu cukrov zvlášť vhodné. Ak však plody padajú preto, že sú už hnilé, nespracovávame ich v žiadnom prípade.

Začiatkom septembra sa môžeme venovať aj jahodám. Vysádzame nové a staršie pohnujeme špeciálnym hnojivom. Počas októbra môžeme jahody ešte prekryť a prihrnúť. Začiatkom tohto mesiaca môžeme pripraviť miesta na neskoršie vysádzanie stromov. Mierne rozrušené steny výsadbových jám sú pre korenky prijateľnejším prostredím na zakoreňovanie ako pevné, čerstvo vykopané steny. Počas októbra môžeme do pripravených jám vysádzať nakúpené stromčeky.

Ak nemáme záhradu riadne oplotenú, pripravíme okolo kmeňov všetkých mladých stromov pletivo, aby sme zabránili obhrýzaniu zverou. Ešte pred príchodom mrazov môžeme natrieť stromy vápenným mliekom, aby sme zabránili praskaniu počas mrazov a predčasnému rašeniu na jar.

OKRASNÁ ZÁHRADA

Ak máte radi muškáty, skúste si začiatkom mesiaca september zo starých rastlín vytvoriť odrezky. Stačí rukou odlomiť list, očistiť ho od prípadných púčikov, namočiť do stimulantu rastu a zasadiť do substrátu (napríklad rašelínového). U anglických muškátov môžeme nožom odrezat asi 10 centimetrov dlhé odrezky z vrcholov mladých stoniek. Tie nesmú byť mäkké, ale ani zdrevnatené a mali by na nich byť aspoň tri listové uzly. Tieto väčšie odrezky rovnako namočíme do stimulantu a zasadiť. Po mesiaci zakoreňovania vo vlhkom substráte na tienistom

mieste by rastlinky mali byť pripravené na výsadbu v novej jarnej sezóne.

V okrasnej záhrade ešte na chvíľu zostaneme. Začiatok jesene je totiž ideálne obdobie na nákup a výsadbu cibuľovín a hlúznatých rastlín. Ako prvé sa snažte zohnať a zasadiť narcisy. Tie by sa mali sadiť už na prelome augusta a septembra. Snežienky a ďalšie cibuľoviny môžeme vysadiť aj neskôr. Každý druh by sme však mali vysádzať v skupinkách a vyberať pre ne slnečné miesta. V októbri môžeme ešte stále vysádzať cibuľky krókusov, ale aj tulipány a hyacinty. Naopak, hlúzy georgín vyberáme ešte pred príchodom mrazov.

Kríčkové ruže prihrnieme pôdou, aby sme zabránili zamrznutiu. Môžeme ich aj zostrihať približne na 2/3 pôvodnej dĺžky. Stromčekovým ružiam obalíme korunu hrubým papierom.

Trvalky, ktoré už odkvitol a ich stonky uschli, môžeme skrátiť o 10 až 15 centimetrov. K príprave na zimu u citlivejších druhov trvaliek patrí aj prihrnutie zeminou.

Samozrejmosťou je čistenie záhonov od buriny – čo odstránime na jeseň, to sa nerozrastie na jar. Okrem buriny odstraňujeme aj vyschnuté letničky. Opäť si šetríme prácu v jarnej sezóne.

DREVINY

Jeseň s príjemným počasím babieho leta a občasným dažďom je ideálny čas aj na vysádzanie vždyzelených listnatých aj ihličnatých drevín. Vďaka priaznivému počasiu sa im do zimy isto podarí zakoreniť a na

jar už budú len pokračovať v raste. Pri výsadbe dávame pozor najmä na predpokladané rozmery drevín v čase dospelosti. Vždyzelené rastliny vysádzame s kompletným koreňovým balom, pričom sadenicu môžeme trochu "utopiť", zhora presypať substrátom a zasypať mulčom. Kvalitná zálievka, ktorá pomôže prepojeniu koreňového balu a okolitej pôdy je samozrejmosťou.

Vysádzať môžeme, až kým teploty nezačnú klesať pod 5 stupňov Celzia. Počítajme s tým, že na zakorenenie budú rastliny potrebovať aspoň dva týždne, takže vysádzanie tesne pred nástupom snehu a mrazov nie je dobrý nápad.

TRÁVNÍK

Jeseň nie je iba ideálnym obdobím na vysádzanie nových rastlín, ale aj na opravy trávnik. Práve pre vyššie spomenuté priaznivé počasie môžeme nasiať späť trávnik všade tam, kde počas leta z akéhokoľvek dôvodu zmizol. Holé miesta jednoducho skypríme, v prípade potreby doplníme zeminu a zasejeme trávové semeno. Obsiate miesta je potrebné udržiavať vlhké – preto ich v prípade dlhého babieho leta bez dažďa polievame. Do zimy bude trávnik isto vo vynikajúcej kondícii.

ZELENINOVÁ ZÁHRADA

Okrem zberu poslednej hĺbovej a koreňovej zeleniny by sme nemali zabudnúť ani na výsadbu.

Napríklad sa oplatí pripraviť si záhon na pestovanie cesnaku – odporúčaným postupom je porýľovanie a odležanie počas troch týždňov pred výsadbou.

Na uvoľnené riadky po zelenine môžeme vysádzať nielen zeleninu, ktorá prečká zimu. Ak si vyberieme vhodnú odrodu, môžeme na začiatku septembra vysiať ešte šalát, ktorý bude vítaným sprestrením stola v neskorej jeseni.

Oberač ovocia

Prepravka na zeleninu

Rýľ špicatý

Rebrík

Drvič ovocia

JE ŠKODA ZASTAVIŤ ROZBEHNUTÝ VLAK

Rodinná firma – to je najjednoduchší a zároveň najvýstižnejší opis spoločnosti BESOP, ktorá sídli vo Fulianke pri Kapušanoch (čiže ešte východnejšie, ako je Prešov). Rodina totiž ovplyvňuje život firmy a firma zasa život rodiny. Najmä rodinu Hamžíkových, ale aj rodiny zamestnancov.

S kúsené oko síce rozozná, že budovy stoja na pôvodne poľnohospodárskom družstve. Samotná firma a jej okolie však pripomínajú skôr dvor a záhradu rodinného domu. V sídle firmy vo Fulianke sme sa rozprávali so zakladateľom firmy Pavlom Hamžíkom aj súčasným konateľom, Pavlom Hamžíkom mladším.

Ako ste sa dopracovali k výrobe plastových výrobkov?

Pavel Hamžík st.: Pracoval som vo Vihorlate Snina, Vukov-e Prešov, zastával som pozíciu, kde som mal blízko k výrobe.

S podnikaním som mal skúsenosť ešte za socializmu, keďže sme s otcom a bratom popri zamestnaní vyrábali v rámci pridruženej výroby násady do lopát, krompáčov a sochory pre železničné vojsko. Všetky vstupy do výroby ako aj technológiu sme

si zabezpečovali sami. V roku 1990 som nastúpil ako člen Poľnohospodárskeho družstva Kapušany na prevádzku do Fulianky, kde som mal na starosti brúsenie olovnateho skla (krištálu) a výrobu česákov hovädzieho dobytku. V roku 1992 som vzal prevádzku do nájmu ako živnostník a v roku 1995 som budovu prevádzky odkúpil aj s lisovňou plastov, ktorá bola jej súčasťou. Čo sa týka krištálu, brúsil sa široký sortiment skla od malých kalíškov cez tácky, dózy až po vázy. Vázou z našej firmy bol pri návšteve SR obdarovaný aj sv. Ján Pavol II.

Spracovanie skla bola ťažká a nezaplatená práca, takže som túto výrobu postupne utlmoval a začal som rozvíjať plastovú výrobu. Začínal som s 2 vstrekolismi a 3 formami. Útlm sa týkal aj výroby česákov, ktoré sme vyvážali hlavne do Českej republiky,

nakolko dochádzalo k rozpadu obchodných štruktúr a poklesu stavov dobytká.

Hnacím motorom bola pri podnikaní moja rodina – manželka a syn. Snažil som sa hlavne kvôli nim. Samozrejme, boli tam aj ďalšie faktory ako samostatnosť a pocit uspokojenia, že človek čosi zmysluplného dokáže a niečo po ňom zostane. V roku 2009 som odkúpil aj budovu skladu – avšak nič nie je bez nejakej obety. Vzhľadom na to, že rekonštrukciu budov a okolia sme prevádzkali vo vlastnej réžii, venovali sme tomu všetok voľný čas, soboty. Dlhé roky sme nechodili nikam na dovolenky. To všetko by nebolo možné, ak by ma pri týchto aktivitách nepodporovala moja (žiaľ už 10. rok nebohá) manželka. Bola mi veľkou oporou vo všetkom. Po jej odchode do večnosti som v rámci dedičského konania celú firmu prepísal na syna. Od roku 2013 som na starobnom dôchodku.

**Motto: Budme najprv
ludmi a potom všetkým
ostatným.**

Ako vychádza podnik teraz?

Pavol Hamžík ml.: V súčasnosti má firma 10 kmeňových zamestnancov, z čoho 3 sme rodní príslušníci + 2 dohodári a brigádnici cez jarnú sezónu a pred Dušičkami. Pracujeme na 2 zmeny, v sezóne aj niektoré soboty. Otec, aj keď je už sedemdesiatnik, sa stále aktívne podieľa na chode firmy. Chodí do práce každý pracovný deň od skorého rána do večera. Pracuje hlavne fyzicky.

Čo Vás v podnikaní baví a čo vôbec nebaví?

Pavol Hamžík ml.: Hnacím motorom pre mňa je tiež ako u otca moja rodina ako aj snaha, aby otec videl, že to všetko malo zmysel. Môj život je silno spojený s firmou od najmenších rokov. Vo firme a s firmou som rástol a to so všetkými radosťami aj starosťami. Od druhého stupňa základnej školy som viac-menej vedel, že chcem pokračovať v rodičovskom diele. Je totiž škoda zastaviť rozbehnutý vlak. Je však treba poukázať aj na negatíva podnikania okrem ekonomickej stránky (daňovo odvodové zaťaženie, byrokracia), atď. Podmienky podnikania u nás sú ťažšie oproti podmienkam napr. v Poľsku či Maďarsku. Nezanedbateľný je faktor ohromnej konkurencie v segmente. Tohtoročný nárast vstupov je ďalší problém, s ktorým sa musíme potýkať.

Ktorá časť sortimentu ide najviac na odbyť?

Sortiment sa delí približne v pomere 60:40 medzi záhradkársky a domáce potreby.

Viacere vaše výrobky sú sezónne. Ako vyzerá váš výrobný rok? V akom predstihu musíte napríklad vyrábať záhradný sortiment?

Vzhľadom na naše kapacity a dlhoročné skúsenosti, záhradkársky sortiment začíname vyrábať koncom 10. mesiaca daného roku.

Čo Vás inšpiruje k rozširovaniu sortimentu?

Aby sme boli pre obchodných partnerov zaujímaví, snažíme sa každý rok ponúknuť nové výrobky. To predstavuje investí-

cie do nových technológií – vstrekolisy, formy. Nové stroje prinášajú lepšiu hygienu práce, úsporu elektrickej energie a vyššiu produktivitu.

S Kinekusom spolupracujete už dlho. Čo si na tejto spolupráci najviac vážite?

S Kinekusom sme začali spolupracovať v období, keď sídlil ešte na Kamennej ulici v Žiline. Vážime si priamy vzťah, komunikáciu a obojstrannú korektnosť. Vzhľadom na dlhoročnú spoluprácu dá sa povedať, že ten vzťah je nielen obchodný, ale aj priateľský.

Novinky V SORTIMENTE

Prípravovať rubriku novínok v sortimente je vždy dvojsečná zbraň. Na jednej strane sa človek teší a obdivuje nové tovary, ktoré v období prípravy časopisu práve prichádzajú na pulty predajní. Na strane druhej je to vždy boj, pretože novínok je vždy viac, ako ich predstavujeme. A je ťažké vybrať tie najzaujímavejšie, najkrajšie či najužitočnejšie. Skrátka, naša rubrika je len výberom. Ak chcete mať prehľad o všetkých novinkách, najlepšie bude, ak navštívite niektorú z predajní alebo elektronický obchod na stránke kinekus.sk.

HUSACIE HODY

Česká značka BELIS je na Slovensku aj vďaka spoločnosti Kinekus veľmi dobre známa. Hoci pracuje aj na výrobe pre automobilový priemysel, bežný spotrebiteľ ju pozná ako výrobcu hrncov a pekáčov najvyššej kvality s veľmi vydareným dizajnom.

Nedávno tento výrobca priniesol na trh novú **sadu hrncov spolu s čajníkmi, kastrólmi a hrnčekmi**. Všetky majú spoločný dizajn, založený na jednoduchom a čistom bielom podklade, ktorý dopĺňa na niektorých z nich modrý okraj. Tvar hrncov je tradične valcovitý, čo je pri plechovom smaltovanom riade skôr samozrejmosťou ako výnimka.

Z hľadiska objemu má zákazník na výber od jedenapollitrového kastróla cez dvojlitrový, trojlitrový a štyriapollitrový hrniec. K hrncom sa hodí aj kastról s rúčkou, ktorého objem je jeden a pol litra. Samozrejme, je ozdobený rovnakým húskovým dekorom.

Pre všetkých, ktorí majú radi čaj vo veľkých objemoch, prináša Belis aj húskové smaltované čajníky. Malý čajník s litrovým objemom má rúčku z boku. Jeho tvar je vyvážený, ale predsa by sme z praktických dôvodov dali asi prednosť skôr čajníkom s rúčkou zhora - ktoré sú tiež novinkami v sortimente. Dodávajú sa v objeme jeden a pol a tri a pol litra. To je príprava na zimnú čajovú sezónu ako sa patrí!

Ak niekto túži po zariadení kuchyne vo vidieckom štýle s použitím jedného motívu, môžu mu húsky byť na dobrej pomoci.

V našom sortimente totiž nájde okrem čajníkov, smaltovaných hrnčekov, hrncov a kanvice aj keramický hrnček z bieleho porcelánu s rovnakým motívom. Jeho objem je 250 mililitrov. A aby toho nebolo málo, ponúkame aj pár kúskov textilu s rovnakým motívom. Na prvom mieste sú to bavlnené kuchyn-

ské utierky s rozmermi 50x70 centimetrov, ktoré sa predávajú v sadách po troch kusoch.

K nim sa hodí set kuchynskej chňapky a podložky pod hrnce, ktoré zdobia rovnaké húsky. Aj farba a vzor bavlneného poťahu je rovnaký.

Tretím do partie bavlnených výrobkov s húskovým vzorom je elegantná kuchynská zásterka (pretože aj v kuchyni treba dbať na zovňajšok). Myslím, že takúto dobre vyzerajúcu zásterku sme tu už dlho nemali.

NA KAŽDÉ OVOCIE SPRÁVNY DRVIČ

Koncom leta a začiatkom jesene myslí každý pestovateľ čoraz častejšie na spracovanie úrody. Pokiaľ uvažuje o výrobe muštu, prípadne ďalších produktov, na ktoré je potrebné podrvené ovocie, nezaobíde sa bez drviča.

Práve preto máme v sortimente dve novinky od firmy FIRST INTERNATIONAL - dva podobné a predsa výrazne odlišné drviče na ovocie. Oba sú mechanické - čiže na tradičný ručný pohon. **Drvič na väčšie ovocie** - najmä hrušky a jablká má objem násypníka 7 litrov a dva hliníkové valce s masívnejšími zubami. Väčší, pätnástlitrový násypník je výsadou druhého drviča, určeného na **drvenie hrozna**. Zuby na jeho valcoch sú menšie, aby zbytočne nedrvtli semenka hrozna. Násypníky sú v oboch prípadoch vyrobené z nerezovej a kostry drvičov zo štandardnej ocele.

PRE EŠTE LEPŠIE zametanie

Upratovanie je zriedkavo zábava – aspoň pre väčšinu populácie. Sú však produkty, ktoré túto nepopulárnu činnosť aspoň trochu zjednodušia a spríjemnia. Napríklad metly a ďalšie čistiace pomôcky od firmy YORK sú takouto vítanou zmenou.

Rad produktov na upratovanie **BACTERIA STOP** tvoria metly, kefka na fľaše, kefa na záchod, hubky na jemné povrchy a súprava lopatky s metličkou. **Metly** sú široké 27 centimetrov, pričom ich štetiny sa vyznačujú antibakteriálnou úpravou. Tá je ostatne charakteristická pre všetky výrobky BACTERIA STOP. Štetiny môžu byť podľa typu metly plastové alebo gumené.

V oboch prípadoch sú štandardom teleskopické rúčky, rozťahnutelné až na 140 centimetrov. Plastovú rúčku je možné dokúpiť aj samostatne a keďže všetky sú vybavené závitom, výmena nie je vôbec náročná. Rovnako je jednoduché upratovanie samotnej metly, keďže rúčky majú na konci oko na zavesenie.

Na menšie upratovanie sa hodí skôr **súprava metly a lopatky**. U lopatky je samozrejmosťou pogumovaná hrana, ktorá zaisťuje, aby lopatka dobre prilnula k povrchu podlahy. **Hubka na jemné povrchy** je rovnako ako metly, metličky a kefy vybavená technológiou BACTERIA STOP na likvidáciu baktérií

Dajú sa VYKUROVACIE TELESÁ vylepšiť?

Ak sa niekto rozhodne zostať pri vykurovaní tuhými palivami v časoch, keď je k dispozícii pohodlné vykurovanie plynom či elektrinou, alebo dokonca rekuperácia a tepelné čerpadlá, musí vedieť, prečo to robí.

Môže to byť hľadanie ekologického riešenia (lebo drevo je u nás ľahko dostupné ekologické palivo). Alebo to môže byť obľuba jednoduchých riešení, ktoré síce nemusia byť pohodlné, ale sú robustné, odolné a čosi vydržia.

Tretím dôvodom môže byť hľadanie úsporných riešení.

Či tak alebo onak, záujemcov o pevné palivá spája snaha o jednoduché lacné systémy, ktoré nie sú závislé na dodávke zdroja tepla z externého zdroja. Či je to jadrová elektrárňa vzdialená 200 kilometrov alebo plynový vrt vzdialený 5000 kilometrov. Mať všetko pod kontrolou vôbec nie je zlé. Otázka znie, či sa dajú vykurovacie telesá na tuhé palivo ešte nejakým spôsobom vylepšiť, alebo sme nútení používať ich tak, ako nám ich továrne vyrobí a obchod predá. Odpoveď je kladná – existuje niekoľko zariadení, ktoré zlepšujú účinnosť sporákov či krbových kachlí. A keďže majitelia vykurovacích zariadení na tuhé palivo bývajú manuálne zruční, pridávame v texte aj niekoľko tipov na ich opravy. Určite neodporúčame rôzne vlastné úpravy v zmysle „vyrežem tam väčšiu dieru na dymovod, nejakú slabú mi to ťahá“. Takéto riešenia

by určite neodobril ani výrobca, ani požiar-ny bezpečnostný technik.

Podme sa však pozrieť na riešenia, ktoré môže každý urobiť s čistým svedomím.

REFLEXNÁ FÓLIA

Hoci tento prvok nie je použitý priamo na spotrebičoch, využije ho takmer každý. Resp. mal by ho využiť každý, kto má doma radiátory.

Pri použití fólie nedochádza k miestnemu prehrievaniu steny za radiátorom. Teplo by sa síce zo stien šírilo naspäť do miestnosti aj sálaním, ale práve za radiátorom je toto šírenie nemožné, lebo sálaniu zabraňuje hmota radiátora. Úspora je tým výraznejšia, čím hrubšiu a ťažšiu stenu máte za radiátorom a čím vyššiu teplotu máte vo vykurovacom systéme.

VÝMENNÍKY

Hoci je možné zakúpiť si aj sporák či krbové kachle s teplovodným výmenníkom a k nemu pripojiť radiátor ale-

bo radiátory, nejedná sa v tomto prípade o výmenníky, ktoré by si zákazník mohol do kachlí namontovať sám.

Zato však každý môže na kachle s priamymi ťahmi (a teda nižšou účinnosťou) namontovať výmenníky vo forme **nadstavcov na komín**. Dodávané sú v zásade dva typy týchto výmenníkov – hrubostenné a tenkostenné. Zákazník si teda môže vybrať nástavec podľa typu rúry, ktorú má použitú na komínovom vývode. Jeden aj druhý typ výmenníka zachytí približne polovicu tepla, ktoré by inak odišlo hore komínom – a to doslova.

Pri ich aplikácii je treba dávať pozor, aby sme nesporili až príliš a neodoberali zo spalín príliš veľa tepla. Isté množstvo tepla totiž spaliny potrebujú na správne fungovanie komína. Podrobnejšie sa tejto téme venujeme v článku na stranách 4 a 5.

VENTILÁTORY

Ďalšou možnosťou, ako od komínového vývodu či krbu dostať viac tepla do miestnosti, sú **krbové a komínové ventilátory**. Bežný krbový ventilátor je možné položiť na krbové kachle a pri dosiahnutí požadovanej teploty sa ventilátor sám rozkrúti. Zvyčajne sa táto teplota pohybuje medzi 50 až 85 stupňov Celzia. Jednoduché ventilátory posúvajú zahriaty vzduch len jedným smerom, ale komplexnejšie modely sú vybavené oscilačným rotorom, takže sa otáčajú po vymedzenej dráhe sprava doľava a späť podobne, ako to robí bežný ventilátor. Rovnako ako na ventilátore na chladný vzduch, je možné aj na krbovom ventilátore osciláciu vypnúť.

Veľmi zaujímavým riešením je aj ventilátor na dymovod. Jedná sa o termoelektrický ventilátor. Termočlánok v ňom produkuje elektrický prúd, ktorý roztáča motor venti-

látora. Funguje teda vždy, keď sa dymovod dostatočne zohreje. Jeho montáž je veľmi jednoduchá – pomocou magnetov, prípadne sa dá použiť priložená objímka.

JEDNODUCHÉ OPRAVY

Viacero dielov na kachliach a sporákoch je priskrutkovaných, prípadne nie sú prímontované vôbec. Dobrá správa je, že všetko, čo je takto upevnené/neupevnené, sa dá vymeniť. Výmena vyhrevných platní nad ohniskom je samozrejmosťou a dobrý obchodník má vždy pripravené náhradné platne na sporáky a kachle. Rovnako sa oplatí výmena roštu. Dobrý rošt so všetkými rebrami na správnom mieste udržuje uhlíky v pahrebe a tým prispieva k hospodárnosti aj bezpečnosti. Výmena nebýva zložitá a preto s výmenou neváhajte.

Je možné jednoducho vymeniť aj dvierka či madlá na sporákoch či kachliach. Zvyčajne na to stačia najjednoduchšie nástroje – kliešte, skrutkovač alebo kľúč.

TESNENIE A ŠAMOT

Po dlhšom používaní vykurovacieho telesa môže nastať situácia, že dvierka sú síce v poriadku, ale netesnia, pretože sa rozpadlo alebo vypadlo tesnenie dvierok. Chýbajúce tesnenie nedovoľuje riadne uzavrieť priestor ohniska a hrozí vypadnutie uhlíkov von a nekontrolované horenie v sporáku či kachliach, ktoré nie je ako ubrzdiť. Kúriť v takýchto kachliach je ako sadnúť do auta s nefunkčnými brzdami. Našťastie, výmena **tesniacej šnúry** je jednoduchá záležitosť. Stačia na ňu nožnice a špeciálne lepidlo. Stačí len poznať tvar a hrúbku šnúry.

O čosi zložitejšia je oprava **šamotovej výmurovky**. Ale aj tú treba vykonať čo najskôr, pretože stena sporáka či kachlí býva často plechová a nie je prispôbená tepelnému namáhaniu. Z prasknutého šamotu môže rýchlo byť prasknutý sporák.

Šamotová malta

TIP

Ak zakurujete v šamotom vyložennom vykurovacom telese po dlhšom období nepoužívania, začnite pomaly. Pre začiatok zapáľte v kachliach či sporáku noviny, potom pridajte aj pár triesok. Niekoľko dní ešte nekúrte naplno. Šamot totiž znesie vysoké teploty len ak je suchý. Vlhký šamot by sa po prvom zapálení na plný výkon rozsypal.

RYBOLOV

SPOJENIE PRÍRODY, RELAXU A VÁŠNE

Pstruh potočný

Lipeň tymiánový

Po práci sa život mnohých ľudí v Kínokuse aj mimo neho točí okolo rybolovu. Ved' na Slovensku je viac ako sto tisíc registrovaných členov rybárskeho zväzu. Je to v génoch – ved' lovom rýb sa živili už pravekí ľudia. Dnes je bežný pohľad na rybárov taký, že sedia pri rybníku s nahodenými prútmi a hodiny čakajú na záber kapra. Hovorí sa im aj „tichí blázni“.

Prečo kapra? Pretože mnoho bežných ľudí pozná iba kapra a pstruha – aj to dúhového – nepôvodnú rybu, ktorá sa k nám dostala z dôvodu rýchleho rastu v chovných podmienkach. Omnoho menej ľudí pozná naše pôvodné druhy rýb, ktoré pomáhali prežiť našim predkom – podustvu, mrenu, hlaváča, karasa, lipňa, jalca, ostrieža, mieňa a mnoho ďalších druhov. Napríklad, viete že mieň patrí medzi treskovité ryby s nadpriemerne veľkou (a chutnou) pečeňou? Alebo že sa ešte pred zhruba 100 rokmi na Slovensku chytali ryby s hmotnosťou aj niekoľko stoviek kilogramov? Konkrétne vyzy – jeseterovité ryby, z ktorých ikier sa robí ten najlepší kaviár.

Rybolov však nie je iba sedenie pri prútoch. To je iba jeden zo spôsobov lovu. Mnoho rybárov preferuje aktívnejšie techniky, kde sú vo väčšom spojení s prírodou. Túlajú sa okolo potokov a riek a snažia sa prekabátiť opatrné ryby prívláčou, splavovaním prírodných nástrah, prípadne muškarením. K tomu je potrebné poznať život rýb, ich správanie a spôsob prijímania potravy. Vylákať k záberu opatrného starého jalca, stojaceho tesne pri brehu pod previsnutým konárom, ktorého vyplaší každé šuchnutie či neštandardne zvlnená voda. Prekabátiť veľkého lipňa, ktorý sa za každou muškou zdvihne od dna k hladine a vyzbiera aj ten najmenší splavovaný hmyz, ale vaše mušky si príde iba pozrieť. Zdolať bojovnú mreňu v najsilnejšom prúde rieky. To sú výzvy, ktoré lákajú mnohých. Ideálne pritom je, ak

je to niekde v „divočine“, na miestach, kde bežne ľudia nechodia.

Splynúť s prírodou a pozorovať lov nášho lietajúceho drahokamu – rýbarika, sledovať šikovnosť opatrného bociana čierneho, či letecké umenie vážok. K takému spôsobu spojenia človeka a prírody by sme mali viesť aj naše deti. Vysvetliť im a ukázať zákonitosti prírody, spôsob života nielen rýb, ale všetkých živočíchov vo vode aj v jej okolí. Vidieť iskru v detských očiach, keď chytí prvú rybu, keď vidí v tesnej blízkosti brodiť srnku, alebo lietať rôznofarebný hmyz.

Rybárčenie však nie je iba o lovení rýb. Je aj o ich ochrane, pomoci pri rozmnožovaní, zarybňovaní a tiež v starostlivosti o okolie vodných plôch. Mnohé vodné toky sú prehradené hrádzami vodných elektrární bez funkčných rybovodov, ktorými by sa mohli najmä naše pôvodné druhy rýb dostať na svoje neresiská. Problémom sú aj necitlivé regulácie riek v záujme tzv. ochrany pred povodňami (aby sme potom na pôvodnom koryte rieky mohli stavať nové domy a sťažovať sa, že nás vytopilo). Často chránime nepôvodné druhy zveri a nestaráme sa o naše pôvodné.

Chráňme prírodu a správajme sa k nej ohľaduplne. Chráňme ju s rozumom. Prehnaná ochrana jedného druhu väčšinou ohrozí iný. Robme všetko pre to, aby si naše krásnu prírodu mohli užívať aj naše deti, a ich deti a mnoho ďalších generácií. Ved' na našom malom Slovensku je taká krásna a rozmanitá.

„Toto som ulovil ja sám!“

PÍLY SYSTÉMU

V rámci bohatého sortimentu akumulátorového náradia 18-voltového systému PROKIN ponúka Kinekus hneď dve píly. Podme sa im teraz pozrieť bližšie na zúbky.

3 800
otáčok

165 mm
sklon

0°-50°
sklon

Bezp.
spínač

Systém
ímбус

18V
system

Pre bezpečnosť je píla vybavená hliníkovým krytom kotúča a bezpečnostným spínačom. Hliníková je aj základňa píly s vodiacim pravitkom. Výmena kotúča je jednoduchá vďaka aretačnému tlačidlu a imbusovej skrutke – nepotrebujete strážiť a potom hľadať žiadny špeciálny kľúč.

V štandardnom balení sa píla nedodáva s nabíjačkou a batériou, dostanete k nej však kotúč na drevo s rozmermi 165x20 mm. V prípade, že pracujete v dielni, môžete pílu zapojiť na odsávacie zariadenie, prípadne dielenský (či akýkoľvek iný) vysávač a zaisťiť tak čistotu pracoviska.

Bezp.
spínač

drevo

kov

plast

100 mm
max

8 mm
max

30 mm
max

0 - 2 800
otáčok/min

152 mm

Výmena
násad bez
náradia

18V
system

Prvou voľbou pre rýchle rovné rezy je vždy okružná píla. Používajú ju s radosťou všetci tesári. Ich živobytie je totiž závislé od rýchlosti a presnosti rezov. Ale hobby pílu využije určite každý, kto pracuje vonku s drevom – či už opravuje strechu, alebo buduje prekrytie terasy.

Rýchlosť a hladkosť rezu sú u **okružnej píly CS-L0418** zaistené motorom s 3800 otáčkami za minútu.

Vďaka kotúču s priemerom 165 milimetrov je možné rezať materiály do hrúbky 55 milimetrov – čiže aj pri päťcentimetrových fošniach či strešných latách zostáva ešte rezerva.

Samozrejme, uhol náklonu kotúča je možné meniť. A to v rozsahu 0 až 50 stupňov. Pri náklone 45 stupňov je hĺbka rezu ešte stále slušných 40 milimetrov.

Pokiaľ potrebujete rezať oblúkové rezy, bude vám okružná píla zbytočná a využijete skôr **chvostovú pílu RS-L0118**. Využíva rovnaké akumulátory ako okružná píla (a všetky ostatné náradia 18V systému Prokin).

Motor píly dodáva 2800 otáčok za minútu a rýchlosť kmitu pílového listu je samozrejme nastaviteľná. Dĺžka kmitu je presne jeden palec, čiže 25,4 milimetra.

Podobne ako u iných chvostových píl je možné jednoducho a bez dodatočného náradia meniť pílové listy podľa druhu materiálu, ktorý práve leží na ponku pripravený na rezanie. Bolo by však na škodu nevyužiť akumulátorovú chvostovku na účel, na ktorý bola primárne vymyslená – totiž na rezanie v nedostupných miestach – či už ďalej od civilizácie, alebo doma v garáži rezať kdesi v útrobách opravovaného auta zle dostupné kusy plechu.

Píla bez problémov prereže 40 milimetrov dreva, 30 milimetrov plastu a 5 milimetrov ocele.

Je vybavená bezpečnostným spúšťacím tlačidlom. Obe píly sú kompatibilné s lítiovými batériami BA-1820B (kapacita 2 Ah) a BA-1840B (kapacita 4 Ah). Keďže píly sú stroje s veľkým odberom, odporúčame pre ne najmä batérie s vyššou kapacitou. Stav nabitia batérie si môžete jednoducho skontrolovať priamo na batérii.

Obe píly sú vybavené rúčkami systému SoftGrip, ktorý umožňuje pevné a bezpečné, ale zároveň pohodlné uchopenie.

Ako začať

HOSPODÁRIŤ

Mnoho začínajúcich hospodárov začína svoju činnosť akosi opačne. Impulzívne sa rozhodnú, že začnú hospodáriť a zrazu majú na dvore sliedky, ale žiadny kurín, krmivo a ani krmidlo. Seriál Clarksonova farma s typickou dávkou vtipu ukázal, čo znamená hospodáriť, aj čo znamená, ak sa nehospodári správnym spôsobom. Keby Jeremy Clarkson nebol miliónár, veru by sa mu ťažšie konštatovalo, že fakticky si za rok zarobil na výplatu v hodnote pár centov denne. Ako teda začať hospodáriť, chovať a pestovať? A čo viac, ako to urobiť tak, aby sme na konci nemali záporný zostatok na účte?

Ak sa vám bude pri čítaní nasledujúcich riadkov zdať, že sú to preoblečené rady na podnikanie, nie ste ďaleko od pravdy. Hospodárenie na vlastnom pozemku, či už malom alebo veľkom, je prvá forma podnikania. Keď človek opustil starostlivosť prírody a prestal byť lovcem a zberačom, prestal sa spoliehať na to, čo mu príroda dávala sama. Prví poľnohospodári neboli len objavitelia motyky či pluhu. Boli to prví podnikatelia, pretože začali vlastným úsilím získavať hmotné dobro. Snahou hospodára (či už farmára, podnikateľa alebo kohokoľvek, kto nechce byť závislý na prírode, príjme zo zamestnania a tom, že „veci predsa musia dobre dopadnúť“) je nezávislosť. Nenadarmo sa kedysi hovorilo, že sedliak sa bojí len Pána Boha. Bolo to preto, že každý dvor bol ekonomicky závislý len na svojej vlastnej snahe a počasí.

ŠETRITÉ

Prvým krokom k nezávislosti a prvým krokom hospodára je isto schopnosť spravovať svoje financie. Skúste si napríklad spočítať, koľko peňazí ročne miniete na potraviny navyše a potom na permanent-

ku do fitka, aby ste tuky a cukry, ktoré boli na tanieri navyše, vyhnali z tela von.

S peniazmi ide všetko. Ale bez ich nadmerného množstva väčšina vecí funguje tiež a je to ešte väčšia zábava. Pokiaľ máte zaisťované základné životné potreby a k tomu nejaký groš navyše, môžete uvažovať o tom, kam ten groš vložiť.

Ak je vaším snom čo najviac samostatné hospodárstvo, nie je nutné mať všetko vybavenie úplne nové, hoci novú motyku, sekeru, či sadu náradia si môže dovoliť každý. Mnohé sa dá nakúpiť použité a šikovné ruky vedia spraviť zázraky. Najmä sa držte pri zemi. Ak bývate v byte, nesnažte sa presťahovať zo dňa na deň na samotu v lese. Využite skôr to, čo máte a poznáte. Nemusíte hneď predávať vajíčka z voľného chovu alebo bravčovinu v bio-kvalite. Možno na začiatok budú stačiť aj paradajky a možno je vašou cestou živiť sa úplne inak – ale nie ako zamestnanec. Môžete byť človekom na voľnej nohe, podnikateľom, ktorý ponúka nie svoje produkty, ale svoje služby.

UČTE SA A PLÁNUJTE

Len tak sa zbalíť a začať podnikáť znie ako dobrý plán v motivačnej prednáške. V realite si väčšina ľudských činností vyžaduje poctivú prípravu. A v oblasti tak závislej od prírodných zákonov ako je poľnohospodárstvo je to priam nevyhnutnosť. Už len vybrať vhodné odrody ovocných stromov podľa klimatickej oblasti je pomerne náročná úloha. A to ešte treba okrem poča-

sia brať do úvahy pôdny typ, kyslosť pôdy, jej vlhkosť, rovnako ako vlhkosť vzduchu v danej záhrade, priemerný počet slnečných dní a tak ďalej. Aj také na chov jednoduché zvieratko ako sliepka potrebuje v lete tienistý výbeh a v chladných dňoch zasa čo najviac slnka. Zvládnete to zmaňovať? A v tomto výpočte by sme mohli pokračovať pri každom druhu plodiny či zvieratá samostatne. Nie je nič zlé na tom, odložiť začiatok hospodárenia o nejaký čas (spokojne aj rok) a začať pripravený. Nie je žiadna hanba poradiť sa. V dobe internetu sa dá spojiť s uznávanými odborníkmi na každú oblasť. Je len na vás, aby ste ich našli a boli dostatočne pokorní pri prijímaní ich rád a odporúčaní.

BERTE LEN TOLKO, KOľKO UNESIETE

Každá kultúra má svoju obmenu rozprávky o človeku, ktorý chcel lacno získať taký kus zeme, aký bude schopný oborať za deň. Muž oral a oral, až padol mŕtvy od vyčerpania.

Skutočný hospodár je činný od rána do večera. Nemusí celý deň sedieť v traktore, ale aj na dobre naplánovanom hospodárstve je stále čo robiť. Celý rok je rozložený na jednotlivé sezóny a tie na jednotlivé dni. Ako hovorí Matúšovo evanjelium, „každý deň má dosť svojho trápenia“ a hospodár má každý deň v kalendári naplnený. Preto je veľmi nebezpečné preťažovanie. Ak sa dočasne preťažíte v práci, môžete si zobrať dovolenku na zotavenie. V podnikaní to až také jednoduché nie je. A na hospodárstve je to priam nemožné. Zvieratá potrebujú každodennú starostlivosť – krava či koza napojiť, nakŕmiť, vyčistiť,

podojiť – 365 dní v roku, žiadne cirkevné a štátne sviatky ani nedele túto povinnosť nerušia. A nemôžete od nich utiecť. Zabudnite preto na romantické predstavy o tom, ako budete na dedine na svojom statku oddychovať. Pripravte sa na každodennú prácu. A naplánujte si ju vždy tak, aby ste neboli zavalení náhlymi prácami – pretože jediná dovolenka, ktorú budete mať, budú možno dni zlého počasia. Každý človek má iné vlastnosti a danosti. Nieкто utiahne prácu počas celých dní, nieкто potrebuje viac oddychu. A s vekom tiež fyzické sily nepribúdajú. Buďte preto opatrní v porovnávaní sa s inými. Najmä ak majú celoživotné skúsenosti v danej oblasti, nesmiete byť na seba príliš prísni.

BUĎTE PRIPRAVENÍ

Keď sa rozhodnete kúpiť sliepky, spomenuté v úvode, najskôr sa na ne pripravte. Kúpte alebo vybudujte kurín. Pri sliepkach totiž škoda nemusí byť až taká veľká – bez kurína a ohrady ich „len“ zoberie líška, prípadne „len“ rozhrabú celú zeleninovú záhradu. Pri kozách, prasiatkach či kravkách už môžu byť škody podstatne väčšie.

Ak napríklad plánujete zvieratá chovať aj počas zimy, musíte im zaistiť dostatok stravy. Budete pre kozu kupovať seno? Alebo si ho usušíte sami? Viete, kedy je seno najlacnejšie? Viete kosiť? Máte kosačku alebo aspoň kosu a hrable? Budete seno skladovať vonku, v senníku, alebo na humne? A to sú len základné otázky. Či sú však otázky jednoduché alebo zložité, pripravte si na všetky praktické a čo najekonomickejšie odpovede.

Palica môjho otca

Chcel by som byť ako ty. Pochtivo študovať a učiť sa pochopiť svoje povolania a život v súvislostiach. Vyznať sa v mnohých vedách a remeslách ako renesančný človek. Mať rád svoju prácu a robiť ju najlepšie ako sa dá až do staroby. Milovať svoju ženu 60 rokov tak, ako to nedokáže žiaden iný chlap. Pokorne pomáhať tam, kde sa má a nič za to nežiadať. Byť kamarátom aj učiteľom pre svoje deti a vnúčatá.

Pred pár rokmi mi dal palicu. Nie hocijakú, ale krásne ohnutú, so špicou a odznakom, aké sa kedysi predávali na pútiach. Dával mi ju s určitým pátosom, ako keď kráľ odovzdáva princovi žezlo alebo majster učňovi výučný list. Tú palicu dostal môj otec od Martina Koštúriaka od Koštúrov, brata môjho starého otca

Ondreja. S Martinovým vnukom Martinom bývame kúsok od seba, jazdíme po horách na bicykloch a pomáhame si. Keď máme nejaký problém príde so svojou Hankou k nám a už to stačí – človek vie, že má niekoho blízkeho pri sebe. Kedysi mi doviezli plné auto dreva a kým som sa vrátil z ciest, Martin s bratrancami a susedmi ho pore-

zali aj porúbali. Mám ho ako brata. Držím v ruke palicu, o ktorú sa pri chôdzi opieral môj otec a som v rozpakoch. Ja už končím, choď ďalej – niečo v tomto duchu mi povedal otec, keď mi ju daroval. Pochopil som, čo mi chcel povedať. Nielen palicou, ale aj svojím životom.

Pozerám na ohnutú palicu a obdivujem zručnosť starého Martina, ktorý v osade u Koštúrov dokázal ohnúť drevo možno lepšie ako vo fabrike TON. Sused Jožko, ktorý si pamätá život u Koštúrov, mi povedal detaily. Martin si našiel pekný kus dreva, dal do kotla variť vodu a drevo v ňom postupne ohýbal s pomocou drôtu. Každých pár minút pritiahol drôt a ohol palicu. Keď bola ohnutá, tak ju postupne a pomaly uvoľňoval, aby ohyb nepraskol. Potom odrezal zvyšný kus dreva – a palica bola hotová. Pracoval trpezlivo, tak, ako sa žilo na kopci u Koštúrov.

Na palici je odznak. Oči mi už neslúžia ako kedysi, a tak mi moja mladá žena prečítala jeho obsah – Svätý Hostýn. Až ma zamrazilo. Ako Martin vedel, že mi raz dá môj otec palicu so značkou Svätého Hostýna, pod ktorým sme dávno v kostole mali tajnú svadbu s mojou Milenou?

A tak mám palicu. Vyrobil ju Martin Koštúriak, ktorého som nikdy nestretol, a v ruke ju stískal môj otec. Cítil som, že ju má rád a keď mi ju dával, akoby hovoril – dávaj na ňu pozor. Budem. Aj na seba a na to, aby sme spolu kráčali ďalej. Smiali sa mi niekedy z mojich topánok. Darovala mi ich svokra po jej manželovi Květoslavovi z Moravy. Mali už okolo 10 rokov. Nevyzerali podľa

”

Pre človeka, ktorý splnil svoju povinnosť, je smrť prirodzená a vítaná práve tak ako spánok.

“

najnovších trendov, ale mal som pocit, že v nich kráčať spolu. Aj keď v topánkach, ktoré niekedy vzbudzovali úsmev.

Občas vidím mladého človeka, ktorému niet rady. Necháva po sebe neporiadok, bolesť

a zlo. Ale ťažko je ho súdiť, keď mu nikto nedal palicu. Nemá sa o čo oprieť a kýve sa ako vetvička vo vetre. Zišla by sa mu veru palica – najskôr na vlastný chrbát a neskôr na to, aby sa podoprel a kráčať. Dnes však nemôžete biť mladého človeka palicou, mohol by vás dať na súd. A nemali by ste mu ani žiadnu palicu podstrkovať, veď máme slobodu a dieťa dnes na vás môže podať aj žalobu. A niekedy sa mi zdá, že viac detí vyťahuje palice na svojich rodičov a učiteľov, ako oni na nich. Mnohí chcú byť sami sebou – egoistickí a bezohľadní. Sú precitlivení, rozhádže ich vybitý kredit na mobile alebo pokazený notebook. Kedysi ich vyliečila práca, dnes hľadajú riešenia v ezoterických knihách, u psychológov, psychiatrov alebo v drogách. Veľa rozprávajú o tom, ako im druhí krivdia, ale väčšinou ubližujú oni – často svojim najbližším.

Zostaňme však pri palici, ktorá netrestá, ale vedie, nezastrašuje, ale poskytuje ochranu a pomoc. Potrebujeme ju – a nielen v starobe, keď už nevládžeme ísť. Stávajú sa nám veci v živote, ktoré nás nepríjemne prekvapia, nasleduje trápenie a beznádej. Potrebujeme sa zastaviť, oprieť, oddýchnuť si a pochopiť, že je to iba krížovka, ktorá nás vedie na ďalšiu cestu života – zaujímavú a krásnu. Kráčať občas v topánkach svojich otcov a po-

dopierame sa palicou, ktorú nám dali. A raz tak pôjdu aj naše deti a vnuci, lebo vždy to tak bolo. Otcovia dávali svojim synom palice. Nemali čarovné účinky ani nemuseli byť umeleckými dielami. Prepájali s koreňmi a hodnotami minulých čias, pomáhali na nerovnej ceste, pri únave a pádoch. Oteckovia, chystáte palice pre svojich synčekov?

Otec môj. Dňa 3. 12. 2020 si vylúštil krížovku, pozrel si koncert v televízii, vypil pohárik vína a uložil sa spať. Zaskočil si nás. V tvojej poslednej krížovke takáto tajnička: „Pre človeka, ktorý splnil svoju povinnosť, je smrť prirodzená a vítaná práve tak ako spánok.“ Zamrazilo ma z toho odkazu.

Zlyhalo srdce, ktoré nezlyhalo nikdy, keď si druhým rozdával lásku, pomoc a dobro. Ty, úžasný lekár, ktorý zachránil toľko životov. Lekári povedali, že je to kráľovská smrť – zomrieť v pokoji a naplniť svoj život. Chcel by som byť ako ty, otec. Aj keď si nečakane odišiel, videl som ťa na druhý deň v dúhe nad Varínom. V prvom decembrovom piatku. Také farby dúha ešte nikdy nemala. Spojila nás s nebom. My veríme vo večný život. Dovidenia otec môj.

Prof. Ján Košťuriak

www.kinekus.sk

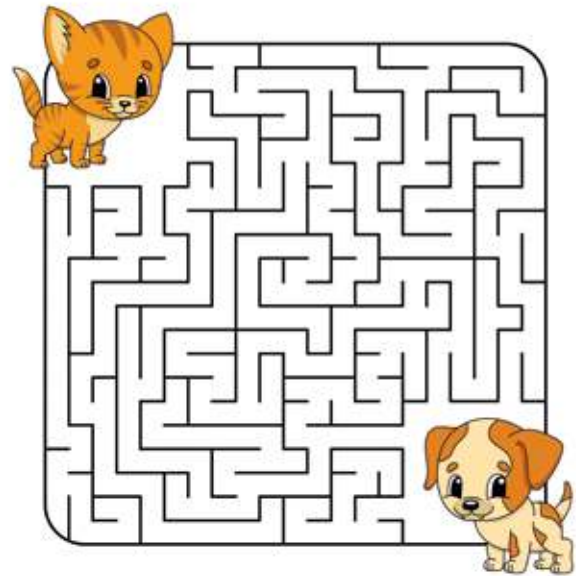
1. Nájdi sedem rozdielov.

2. Pastelkami pospájaj bodky na obrázku.
Čo sa skrýva na obrázku?

3. Mačiatko sa chce hrať so šteniatkom.
Pomôž mu nájsť cestu!

1. V parku sa ukrývajú tieto zvieratká. Nájdi ich!

SKANZEN ZUBEREC

Oficiálny názov skanzenu je „Múzeum oravskej dediny Zuberec – Brestová“ – to aby sme boli úplne presní. Názov jasne napovie, čo návštevník v tomto múzeu pod holým nebom nájde a aj kde ho hľadať. A veruže sa jedná o skanzen umiestnený na krásnom mieste.

Štyri kilometre od obce Zuberec pod panorámou Roháčov sa nachádza múzeum, ktoré je výberom toho najzaujímavejšieho z oblasti ľudovej architektúry Oravy. Hoci je múzeum zamerané na predstavenie oravskej dediny tak, ako vyzerala v druhej polovici 19. storočia, najstaršou stavbou je kostol sv. Alžbety Uhorskej z prvej polovice 15. storočia.

Múzeum bolo otvorené v roku 1975. Pri jeho budovaní sa bral ohľad najmä na to, aby stavby reprezentovali typické znaky ľudovej architektúry rôznych častí Oravy.

Navštíviť preto môžete Dolnooravský rínek, Hornooravskú ulicu, Goralské lazy, ale aj kostol, či mlyn s valchou. Medzi stavbami sú zastúpené bežné obydlia rôznych vrstiev spoločnosti (od chudákov po bohatších zemanov), ale aj technické stavby a výrobné.

Aj keď sú jednotlivé budovy (spolu ich je viac ako 50) z rôznych období, vytvárajú spolu harmonický celok a veľmi dobre spolu ladia – nielen preto, že väčšina z nich je vybudovaná z dreva, ale aj vďaka citlivému zakomponovaniu do priestoru a zladeniu jednotlivých stavieb. Skanzen je možné prezeráť si ako jednotlivé stavby a naučiť sa veľa o živote našich predkov, ktorý zďaleka nebol vždy romantický. Zároveň je však možné vnímať ho ako celok a vnímať celkovú atmosféru slovenskej dediny, ktorá už neexistuje. Aj preto bolo v múzeu natočených niekoľko slovenských rozprávok a filmov.

Ak teda máte radi romantickú vychádzku v jesennej prírode a zároveň inklinujete k ľudovej architektúre, neváhajte a vyberte sa do Zuberca.

PRAKTICKÉ INFORMÁCIE

Múzeum je od začiatku júna do konca septembra otvorené každý deň od 8:00. Cez prázdniny je posledný vstup možný o 18:00, v júni a septembri o 17:00.

Mimo týchto mesiacov je múzeum otvorené od utorka do nedele od 8:00 do 15:30, počas sviatkov aj dlhšie. Ideálne je overiť si otváraciu dobu dopredu.

Múzeum ponúka mobilnú aplikáciu, ktorá obsahuje aj audio sprievodcu. Stačí si ju stiahnuť.

Parkovanie je bezplatné, parkovisko sa nachádza 150 metrov od vstupu.

Vstup je možný aj so psom, ale musí byť vedený na vodítku.

Fajčenie je (aj vzhľadom na riziko vzniku požiaru) zakázané v celom skanzene.

Jesenné recepty

Jeseň je obdobie bohaté na rôzne druhy dozrievajúceho ovocia a zeleniny. Zároveň dorastá do tej správnej hmotnosti hydina chovaná od jari a je to teda čas, keď skončí na pekáči. Pripravili sme pre vás dva jesenné recepty, pri ktorých príprave môžete použiť hydinové (konkrétne kačacie) mäso a ovocie – vlastné hrušky a ak ste z južnejších oblastí, tak aj vlastné figy.

KAČACIE PRSIA s figovou omáčkou

SUROVINY

- 2 kusy **kačacích prs**
- 4 zrelé **figy**
- 2 polievkové lyžice **červeného dezertného vína** (ideálne portského)
- 2 polievkové lyžice **kryštalového cukru**
- 1 polievková lyžica **balzamikového octa**
- 2 decilitre vývaru z polovice **slepačieho bujónu**
- **soľ, čierne korenie, sušený tymian**

PRÍPRAVA

- Prípravu začneme omáčkou. Pripravíme si vývar z bujónu a odložíme ho bokom. Použijeme ho čoskoro.
- Figy umyjeme a nakrájame na kocky. V panvici ich spolu s cukrom a octom necháme zahrievať na miernom plameni. Pridáme polievkovú lyžicu vody a varíme, kým sa nevytvorí hustý figový džem.
- Prilejeme pripravený bujón a víno. Na miernom ohni redukuje, kým nezostane z celého objemu asi polovica.
- Rozohrejeme rúru na 200 °C. Vložíme do nej zapekaciu misu, aby sa dobre rozohriala.
- Kačacie prsia posolíme a pokoreníme podľa uváženia, ale v každom prípade z oboch strán. Položíme ich kožou dole na panvicu a začneme ju zahrievať. Keď sa z prs uvoľní roztopená masť, obrátíme ich, aby sa zatiahli aj z vnútornej strany.
- Opečené prsia potom položíme na rozohriatu zapekaciu misu tentoraz kožou nahor. Posypeme sušeným tymianom a necháme piecť pri 200 °C asi 7 minút
- Podávame nakrájané na plátky preliate figovou omáčkou. Ako príloha sa hodia rovnako zemiaková kaša ako ryža - závisí od regiónu a zvyku.

PALACINKY s hruškovou plnkou

SUROVINY

PALACINKY

- 2 hrnceky **múky**
- 500 ml **mlieka**
- 2 **vajcia**
- 2 polievkové lyžice **cukru**
- olej na vysmážanie
- soľ

PLNKA

- 5 **hrušiek**
- **škoricu**
- trochu **brusnic**
- 1 **biely jogurt**

PRÍPRAVA

PLNKA

- Hrušky očistíme, odstránime jadrovník a pokrájame, prípadne rozmixujeme. Posypeme škoricou, pridáme brusnice a jogurt. Premiešame.

PALACINKY

- V miske zmiešame vajcia so soľou a cukrom do peny. Potom postupne pridávame múku a mlieko. Dobre rozmiešame a necháme pol hodiny odstať.
- Na panvici rozpálime olej a vyprážame palacinky do zlatista. Keď je hotová jedna strana, palacinku obrátíme a pražíme z druhej strany.

- Palacinky potrieme plnkou a preložíme alebo zrolujeme. Podľa chuti môžeme dozdobiť a dochutiť škoricou, cukrom, alebo javorovým sirupom. Avšak opatrne, niektoré odrody hrušiek sú samy osebe dostatočne sladké.

Zíde sa vám

Nože

Tanierová sada

Panvica na palacinky

Panvica

Misa zapiekacia

<p>Benjamin Franklin (1706 – 1790), americký nakladateľ, novinár, filantrop, vedec, diplomat a vynálezca: „OKO HOSPODÁRA VYKONÁ ...“</p>					a mata, knap, pita	značka kozmetiky	značka anaestetika	na spoločný ucet (obch.)	ocino	3	riadiaci orgán (skr.)		2	nepopíjal	
					sci-fi veľkofilm režisera Camerona							EČV okresu Piešťany			
					metro- pola Mali							kartársky výraz obchodná skratka			
						ročné obdobie						udieraj (expr.) jeden zo zmyslov			
					prejav nesúhlasu Preteky mieru	1					bárs unesený, po česky				
	zlúčia	rodič (expres.)	učebnica	chlebová placka			skonal nosná časť strechy								
Bugárova Strana				st. vodca Číny			tesný (hovor.) juhoamer. pohorie				prikrývka	chyba			
oslovenie Boha				ružové víno						preaiozka					
				železo						bočka					
odtlačok, po česky					hovorový súhlas	časť tváre idant			tu	egyptský boh Slnka					
4															
papagáj				chyby				spaniel. tenista (Rafael)							

Pripravil: Slovenský zväz hádankárov a krížovkárov, www.szhk.sk

Autor: J. Laco

Správne znenie tajničky pošlite do 15. 10. 2021
emailom na adresu knagazin@kinekus.sk
alebo poštou na adresu **KiNEKUS, s.r.o.**,
Rosinská cesta 13, 010 08 Žilina.
Päť úspešných riešiteľov bude
odmenených hodnotnými cenami.

SPRÁVNE ZNENIE TAJNIČKY Z MINULÉHO ČÍSLA (LETO 2021)

Letná záhrada vhodné miesto oddychu

Spomedzi všetkých úspešných riešiteľov sa šťastie usmialo na týchto výhercov:

- **Ludmila Peničková** Flaša na olej a vinný ocot
- **Ján Baďo** Reflektor LED AG 20 W
- **Daniela Kašubová** Podnos okrúhly BAMBUS
- **Andrea Špatná** Smaltovaný hrniec fialový – Bodky
- **Andrea Demáčeková** Fotorámik SRDCE

GRATULUJEME!

Vtipy:

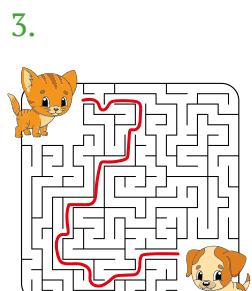
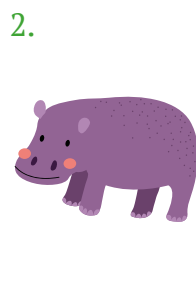
„Mami, nelakaj sa, ale som v nemocnici.“
„Synu, prosím ťa. Si tam chirurg už 8 rokov.
Môžeme začať naše telefonáty inak?“

Vždy som si myslela, že moji susedia
sú celkom milí ľudia.
Ale potom si dali heslo na Wi-Fi.

Správne riešenia zo strany č.22

Odložte si „vitamíny“ aj na zimu :-)

6 l
12 l
18 l
30 l

Lis na ovocie
drevený kôš,
oceľový podstavec,
balenie obsahuje
sieťku na ovocie a tyč
pre ľahšie lisovanie

15900401	6 l	69,00 €
15900402	12 l	89,90 €
15900403	18 l	119,00 €
15900404	30 l	149,00 €

Drvič ovocia 15 l

mechanický, ručný, na hrozno
a bobule, nedrví drobné kôstky
vďaka hliníkovým vrubovaným
valcom, rám drviča z ocele,
nerezový násypník

15900435

Dostupné od 20.9.

15 l

159 €

Demižón

sklenený,
plastový obal,
s ušami

10 l

20 l

34 l

302110	10 l	14,90 €
302120	20 l	21,90 €
302134	34 l	24,90 €

Demižón STELLA

sklenený, s uzáverom
a uchom, objem 5 l,
spodná časť chránená
plastovým obalom

30225009

5 l

4,49 €

Demižón

sklenený, opletany
plastom, mix farieb

10 l

15 l

3028010	10 l	29,90 €
3028015	15 l	34,90 €

Mušťomer

sklenený, dĺžka
29 cm, meria
obsah
skvasiteľných
cukrov

19100122

5,70 €

Cukrometer

sklenený,
dĺžka 37 cm,
rozsah stupnice
0% – 20%,
dielik 0,2%

19100112

4,99 €

Liehomer

stupnica
do 100%,
dĺžka 24 cm

19100110

5,49 €

Hever na víno

plastový, objem 1 l

9046073

1 l

3,30 €

Fľaša na víno

sklenená, objem 750 ml,
na korkovú zátku

750 ml

770631461 číra
770631471 zelená

CENOVÝ TRHÁK

0,70 €

-1 €

Hadica na víno

plastová, priehľadná,
s klapkou a pumpou

5002315	1,5 m	2,49 €
5002320	2 m	3,90 €

Lievik

plastový, biely

880246	ø 22 cm	2,10 €
880249	ø 42 cm	7,49 €

Odmerný valec

sklenený,
s mierkou
do 250 ml,
výška 33 cm,
priemer
38 mm,
plastový
podstavec

19100104

6,90 €

Kvasná zátka

sklenená,
na kvasenie
vína,
priemer 8 mm

30226024

0,99 €

Sada pre vinárov

obsahuje liehomer,
mušťomer, vinomer,
merný valec,
sklenenú
kvasnú zátku

19100105

CENOVÝ TRHÁK

19,90 €

-23 €

Uvedené ceny sú koncové vrátane 20% DPH a sú garantované počas akcie v trvaní od 13. 9. do 9. 10. 2021 alebo do vypredania skladových zásob. Použité obrázky môžu mať ilustračný charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobku. Prečiarknuté ceny sú bežné ceny u iných predajcov. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá.

TEŠÍME SA NA VÁS V KINEKUSE A V PARTNERSKÝCH OBCHODOCH – www.kinekus.sk/partnerskeobchody

BRATISLAVA 2X · NITRA · PÚCHOV · TRENČÍN · PRIEVIDZA · ŽILINA · MARTIN · RUŽOMBEROK
POPRADEK · PREŠOV · KOŠICE · ŠUMPERK (CZ)

www.kinekus.sk

VITAMÍNY ZO SÚDKA pre zdravší život

Skús
KINEKUS

Sud na kapustu
keramický,
hnedá farba,
2 uchá, veko

CENOVÝ TRHÁK

39⁹⁰ €

10581302 30l ~~47€~~

10581102 10l **25,90 €**

10581202 20l **33,90 €**

10l | 20l | 30l

Dosky do suda na kapustu

bukové drevo, priemer 20 cm, 3 diely
3030176

4⁹⁰ €

13⁹⁰ €

Rezačka na kapustu

z kvalitného bukového dreva,
rozmery 55x19 cm,
3 nože
30226182

Strúhadlo na kapustu

drevené, rozmery 40x15,5 cm,
2 nože
30226183

Rezačka na kapustu

kovová, kruhová, priemer 28 cm,
5 nožov, upínanie na stól
1960100

59⁹⁰ €

CENOVÝ TRHÁK

6⁹⁰ €

~~9€~~

Ťažítka do suda

keramické, 2-dielne,
s otvorom,
na zafaženie
kapusty

10589520 do 5l suda / 0,9 kg **4,90 €**

10589531 do 10l suda / 1,2 kg **5,30 €**

10589521 do 17-27l suda / 1,5 kg **7,30 €**

10589522 do 30-40l suda / 2 kg **8,90 €**

Barel

plastový, objem 50 l,
s vekom a rúčkami
308953501

50l

24⁹⁰ €

vhodné na styk
s potravinami

Rezačka na kapustu

z kvalitného bukového dreva,
rozmery 95x25 cm, 4 nože
30226160

19⁹⁰ €

**NAVŠTÍVTE KINEKUS ALEBO VYŠE
150 PARTNERSKÝCH OBCHODOV OZNAČENÝCH**

Overený partner
KINEKUS

Kliknite na kinekus.sk/partnerskeobchody alebo naskenujte
QR kód a nájdite partnerský obchod vo vašom okolí.

BRATISLAVA 2X • NITRA • PÚCHOV • TREŇČÍN • PRIEVIDZA • ŽILINA
MARTIN • RUŽOMBEROK • POPRAD • PREŠOV • KOŠICE • ŠUMPERK (CZ)

www.kinekus.sk

Uvedené ceny sú koncové vrátane 20% DPH a sú garantované počas akcie v trvaní od 13. 9. do 9. 10. 2021 alebo do vypredania skladových zásob. Použité obrázky môžu mať ilustračný charakter. Dekorácie nie sú súčasťou výrobku. Prečiarknuté ceny sú bežné ceny u iných predajcov. Za tlačové chyby predajca nezodpovedá.